

Od Redakcji

Prezentujemy PT Czytelnikom pierwszy w 2022 roku specjalny – ukraiński w charakterze – numer Bezpiecznego Banku.

W słowie wstępnym do poprzedniego numeru naszego czasopisma nakreśliłem szereg problemów, z jakimi przyjdzie zmagać się na świecie w 2022 roku. Wymieniając konflikt pomiędzy Chinami i USA, wskazałem na asertywną politykę Rosji w stosunku do bliższej i dalszej zagranicy oraz napięcia wewnątrz Unii Europejskiej. W tle tych uwag była nierównowaga globalna, w jakiej znajduje się świat po rozpadzie Związku Radzieckiego oraz wobec rosnącej mocarstwowości Chin. Okazuje się także, że historia świata w większym niż by się wydawało zakresie zależy od woli jednostek nadających charakter polityce i działaniom mocarstw. Łatwo się o tym przekonać rozważając alternatywne scenariusze obsady personalnej najważniejszych stanowisk w Chinach, Rosji i USA, ale także w mniej znaczących państwach.

I tym razem, jak wielokrotnie w przeszłości, okazuje się, że przewidywanie przyszłości obarczone jest wysokim ryzykiem. Może nie zupełnie zniechęca, ale wbrew oczekiwaniom zdecydowanej większości społeczności międzynarodowej świat nagle stanął wobec całkiem nowych wyzwań w następstwie zamiany asertywnej polityki Rosji w agresywne działania wojenne wobec Ukrainy – a deklaratywnie nawet u progu III wojny światowej.

Zachowując właściwe proporcje dla strasznych dramatów ludzkich oraz katastrofalnych zniszczeń infrastruktury materialnej czy strat finansowych w następstwie działań wojennych, zwracam uwagę na nowe aspekty relacji na zglobalizowanym rynku finansowym, a także innowacyjny arsenał sankcji, jakie część wspólnoty międzynarodowej wdraża w stosunku do agresora. Można tu wskazać chociażby zamrożenie rezerw walutowych banku centralnego Rosji, wykluczenie rosyjskich banków z operacji na platformie SWIFT, perturbacje na światowych rynkach surowców. Osobna grupa problemów to gwałtowne zmiany kursów walut czy notowań akcji podmiotów zlokalizowanych na terytorium państw bliskich rejonowi działań wojennych. Szczególnie zaś tych, które mogą być zagrożone imperialną koncepcją prezydenta Rosji W.W. Putina. Wydaje się także, że dla pewności obrotu gospodarczego z zagranicą, a także praw własności w ujęciu transgranicznym, trzeba będzie

ukształtować nowy paradygmat, biorąc pod uwagę doświadczenia ostatnich dwóch dekad. Trudno jeszcze o pełniejszą identyfikację średnio- i długoterminowych konsekwencji doświadczeń, jakie zdobywamy po 24 lutego 2022 r. I to w bardzo wielu obszarach życia społeczno-ekonomicznego, a także polityczno-militarnego. Mamy bowiem do czynienia z nieznaną od czasów II wojny światowej intensywnością migracji, a także skokowymi zmianami struktury demograficznej w krajach przyjmujących uchodźców, za którymi kryją się niezbadane konsekwencje dla polityk publicznych, budżetu, rynku pracy, systemu ochrony zdrowia, edukacji, mieszkalnictwa i innych. Okazuje się także, że niezwykle gwałtownie weryfikujemy ukształtowane stereotypy (np. potęga militarna Rosji vs rozbrojona Ukraina, ogromne zróżnicowanie podejścia do Rosji przez inne kraje vs solidarność z Ukrainą, cele i skutki sankcji finansowych nakładanych na agresora, relacje transatlantyckie i siła militarna europejskich państw NATO, wydatki na zbrojenia vs polityka proekologiczna, sub-sojusze w ramach UE, gotowość do absorpcji uchodźców, siła przekazów medialnych dla postaw ludności i wiele innych). Jak gdyby na marginesie toczących się procesów poznajemy zaufanie obywateli do instytucji państwa, poczucia bezpieczeństwa czy wiary w stabilność narodowej waluty. Wreszcie doświadczamy tego, że nie tylko zdarzenia typu pandemia ograniczają skłonność ludzi do temporalnej mobilności oraz zmieniają strukturę konsumpcji, nie wspominając już o sferze kondycji psychicznej, nadszarpniętej ponad dwuletnim okresem zagrożeń i restrykcji pandemicznych.

Redakcja Bezpiecznego Banku reagując na nadzwyczajny charakter funkcjonowania Ukrainy, w pełnowymiarowym stanie wojny na terytorium całego państwa, postanowiła zaprosić akademików ukraińskich do błyskawicznego przygotowania artykułów charakteryzujących wybrane obszary lub aspekty szeroko pojętych finansów broniącego się przed brutalną agresją państwa i jego obywateli. Biorąc pod uwagę warunki, w jakich powstawały prezentowane w tym numerze opracowania, wyrażam głęboką wdzięczność i szacunek dla autorek i autorów, którzy odpowiedzieli na zaproszenie i podjęli to trudne wyzwanie. Jednocześnie do naszych stałych czytelników kieruję prośbę o zaakceptowanie kilkunastodniowego opóźnienia w udostępnieniu tego numeru Bezpiecznego Banku. Uznaliśmy jednak, że gorące niemal sprawozdania dotyczące spraw, o których nie donoszą media, są warte nieznanego przekroczenia tradycyjnego terminu. Podziękowania należą się także członkom Komitetu Redakcyjnego i sympatykom naszego czasopisma, którzy nie szczędzili wysiłków na rzecz pozyskania prezentowanych opracowań.

Nie charakteryzując treści poszczególnych artykułów, zwracam jedynie uwagę na aktualność danych i informacji, jakie wykorzystali ich autorzy. Na podkreślenie zasługuje także unikalny charakter sprawozdań dotyczących funkcjonowania systemu finansowego w warunkach działań wojennych i ich literalna treść, która może burzyć potoczne wyobrażenia kształtowane pod wpływem medialnych relacji z „pola walki”. Ufam także, że analizy czy oceny zamieszczone w artykułach będą miały nie tylko informacyjny, ale także instrukcyjny charakter dla różnych instytucji i podmiotów polskiego rynku finansowego.

Dodam jeszcze, że ostatni artykuł w części „Problemy i poglądy” traktuje szerzej o niektórych finansowych konsekwencjach wojny na Ukrainie i również ma bardzo aktualny charakter.

W dziale „Miscellanea” zamieszczamy omówienie dwudziestu komentarzy eksperckich wydanych nakładem Wydawnictwa Drugie w 2022 r. pod wspólnym tytułem „Kredyty frankowe. Antologia komentarzy eksperckich”. Ranga problemu kredytów denominowanych lub indeksowanych do walut obcych oraz potencjalne konsekwencje kształtowania orzecznictwa sądów powszechnych w Polsce w przedmiocie sporu kredytobiorców z bankami stanowi bardzo mocną przesłankę przemawiającą za popularyzacją tej tematyki tak dla bezpośrednich interesariuszy, profesjonalistów, jak i dla adeptów prawa czy ekonomii.

W dziale „Recenzje” Czytelnicy dowiedzą się o monografii pt. „Zrównoważone rynki finansowe. Perspektywa krajowa i międzynarodowa”. Do niedawna problematyka ta stanowiła główny nurt zainteresowania, jednak wydarzenia związane z wojną na Ukrainie zepchnęły ją na dalszy plan – choć w długiej perspektywie ma ona wręcz egzystencjalny charakter.

Biorąc pod uwagę specyfikę tekstów, a także ich potencjalnych czytelników, omawiany numer czasopisma ma charakter dwujęzyczny. Teksty przedłożone przez Autorów z Ukrainy w języku angielskim są w tym języku publikowane. Jeden był napisany w języku polskim i w tej wersji jest zamieszczony, natomiast oba opracowania w części Miscellanea i Recenzje są opublikowane w języku polskim, głównie dlatego, że materiały źródłowe są dostępne tylko w tym języku.

Życzę państwu udanej lektury

Redaktor Naczelny
Jan Szambelańczyk